

מרים זוהר בקליאופטרה ונאווה שאן כפאטאמיטה ב"הכימה" במאנדר, יופי נשי

ת'אטר

ההיסטוריה, העדיף להתרכז בגילום מרוכב, הסוב, של הדמויות, שהתנגשותן העלתה את הבעיות המרכזיות של המחזה. את כובד המחזה נשאה על כתפיה המעי גלות מרים זוהר שהוכיחה כי התהום הפי עורה בין רמת המשחק של החתיקים והצי עירים בהבימה מצטמצמת והולכת. תפקידה של קליאופטרה, הנהפכת לאורך חמשת ה' מערכות מילדה סוטה למלכה ולאשה, נחשף לתפקיד קשה אך מגרה, נכנס לסדרת התפידים שהם חלומה של כל שחקנית צעירה. מרים זוהר לא נשארה בצילו של שמעון פינקל, ידעה לעמוד לידו כמעט כשוה-לו. פינקל עצמו גילם היטב את חוכמת החיים והאבהות שבקיסר, היטיב פחות לתפוס את הגדלות שעשתה אותו למה שהינו. אצל שו, הרכות, האנושיות, ההומור, הם העורך ה' משתפר מעל לאדנותו של קיסר. אצל פינקל, הם על חשבון הקרן עצמה.

את תשומת הלב משכו שני דברים נוס' פים: צבי פרידלנד בתפקיד הקטן, 'חסיית של בריטנוס, שעלה שוב לבמה, אחרי שנים רבות של הסתפקות בבימוי, הוכיח ששנים אלה לימדו אותו לדבר בקול שקט ומשכנע, לתת משמעות לדמותו בעיקר בעזרת ה' נועה, ולהקה של נערות צעירות ומלבבות, שלא מילאו, כמעט, כל תפקיד משחקי, חשפו לעומת זאת את כתפיהן החטובות הראו בעליל שגם הבימה גילתה, במאוחר (אך לא מאוחר מדי), את כוחו של היופי הנשי כשלעצמו.

היה זה מאמץ מצד הבימה להציג את ברנרד שו, כלומר, לעשות את הבלתי אפשרי, המאמץ לא עלה בתוהו.

שיעמומה של בטלנות

פעם שאל סקרן טרקלינאי אחד את אוסקר וויילד: "מהי, בעצם, מלאכתו של סופר? מה, למשל, עשיית היום לפני הצהריים?" מעט הסיפורים והקומדיות ענה: "כתבתי פסיק אחד." כשהסרדון לא הסתפק, ביקש לדעת מה עשה גם אחרי הצהריים, היתה תשובתו של וויילד: "מחקתי אותו." מראית באונרי (השם המקורי: חשיבותה של רצינות) בקאמרי, מסתבר (א) שוויילד ייחס הרבה יותר חשיבות לפסיקים מאשר למלים שביניהם; (ב) שהסופר עובד הרבה יותר קשה מכל אחד מגיבוריו.

האבק לא נוער. נסיונו של הבמאי, ולמן לביש, להצטק על עצם בחירת המחז' זה על ידי תמונה קטנה של משחק כמו בובות בראשית פל מערכה לא השתלב עם סינונה הכללי של ההצגה, אך גם לא מלא את שליחותו: השאלה, מדוע בחר הקאמרי לשעמם את קהל דווקא במחזה ריקני כמו זה, נשארה פתוחה. בניגוד לשאר השחקנים, ביטא יצחק שילה את פסוקיו באותו חוסר-החשיבות הראוי להם, בעוד שלא קוּט הבלילה את כל החינניות של בתי-אצילים, שגילתה כבר בגיל צעיר כמה חסרת-חשיבות היא ההשכלה (לעומת תכונות אחרות).

אימרות הכנף, שוויילד הצליח לשכנע את בני דורו לחשוב אותו למבריקות, העלו אבק רב, התעששויות הצופים הוכיחו כי האבק לא נוער.

רצח יוליד רצח

דורות של גומרי בתי-הספר האירופיים, הכירו את יוליוס קיסר כמחברו של ספר משעמם בהחלט, הפותח במלים "גליה מת חלקת לשלושה חלקים..." השבוע ניתנה לישראלים שביניהם הודמנות להכיר קיסר חדש, אנושי הרבה יותר.

קיסר, לדעתו של גורג' ברנרד שו, הוא אדם הומאני מאד, מבוגר מאד בהבנתו את בעיות החברה והפרט, בעל פיקחות הגובלת עם הומור, שאינו בבקש אלא את טובת הכלל. הוא, במלים אחרות, כמעט ברנרד שו עצמו.

שו לא היררה הרבה בהיסטוריה, שעה ש' ישב לכתוב את מחזותיו ההיסטוריים ש' קיסר וקליאופטרה הוא הבולט שבהם. במ' קום זה חסך את מחשבתו לנושא חשוב הרבה יותר: בעיות זמנו, עליהן ניסה לתת תשובה שואית מקורית, שהיתה מורכבת מקצת מוסר קדמוני, קצת פריצת כל גדר מוסר, קצת מרכסיוס וקצת אמונה רוחנית בתוספת פיקחות המהללת עצמה לדעת.

התוצאה מניסיו מחשבתי נמרץ זה: אין אפשרות למצוא במחזותיו פיתרונות אמיתיים לבעיות החותכות בבשרה של האנושות, אך אפשר למצוא בהם כמות בלתי-רגילה של חומר למחשבה.

בשם הצדק והכבוד. חומר חשוב למחשבתו של האזרח הישראלי, כיום, יכול להימצא, למשל, בנאומו של קיסר אחרי רצח מנהיג מצרי בפקודת קליאופטרה.

"אלה המתדפקים על דלתן מאמינים גם הם בנקמה ובנטייה. אתה הרגת את מנ' היגם: זכותם היא, אפוא, לרצוח אותך... ואו, בשם הצדק, תאם לא אהרג בהם על שרצחו את מלכתם, ואיחרג בעצמי על ידי הארץ כפולש למולדתם? והתוכל רומא ש' לא להוציא להורג את הרוצחים הללו, כדי להוכיח לעולם כולו כיצד מגינה רומא על כבודה ועל בניה? וכך עד קץ כל הדורות, רצח יוליד רצח, תמיד בשם הצדק, הכבוד והשלום."

יצאנה מהכלים, לא. מחזותיו של שו, שהוגדרו על ידו כ"דרמות של רעיון", הן חומר קריאה מצויין, אך על פי רוב העלתן על הבמה היא מאכזבת. בין הקלעים מעיי קים חוסר הפעולה והדיאלוגים הארוכים. רק לחובבים האמיתיים של הפסוקים השנור נים שהוציא האירי החריף מתחת לעטו השו' פע, המוכנים לסלוח על מיעוט הפעולה הדרמטית, יכולים מחזותיו לגרום שעה של קורת רוח אמיתית, מעין זו של שיחה מאלפת עם ידו פיקח.

משום כך, אין גם ההצגה הנקיה והמי שובללת של הבימה יכולה להיחשב כמלי יבינה, היא יכולה לשעשע את המשכילים, לשעמם את המשכילים-פחות, אך לא אלה ולא אלה יצאו מכליהם.

כתפיים מעוגלות מועידות. הבימוי של הרולד קלורמן, שנתברך בכל המעלות של בימוי מקצועי מעלה, לא הירבה, בעיק' בות המחבר, לשים את ליבו לגינוני התקופה

ארץ. בני היה עסוק באירגון כל אלה, כש' חיוך שובב מרצד בעיניו הירוקות ובפי' מוכנה תמיד בדיחה חדשה. אך מחלת השחפת שכירסמה בגופו החרי' מה יותר ויותר. בחודש האחרון לחייו שכב בבית-החולים, יצא ממנו שלושה ימים לפני מותו. לא נותרה לו כל תקווה להבריא. גופתו נמצאה מוטלת בעמק המצלבה, כשלידה בקבוק הרצל הריק. לא נמצאו אתו כל תעודות זיהוי. הוא נקבר כאלמוני בגבעת שאול, וזהה על-ידי חבריו רק אחריכך, על פי צילומי המשטרה.

בחדרו הקטן, הגדוש ספרים ותמונות, נמצאה סיתקה המבקשת לשרוף את כל עברו ותותו. בני לא רצה שזיכרו יישאר עלי אדמות. אולם, למרות רצונו, הוא נשאר בכל זאת — בלב חבריו.

אחד מגושאיו החביבים ביותר היה המוק' יון, המשעשע את כל רואיו, אך אינו מסוגל להתגבר על עומק-עצבותו שלו. רק במאוחר התגלה, כי היה זה נסיון טראגי לבטא את מהותו שלו.

הווי

אל תדחה למחר

בחיפה חולקו כרוזים לנוער, הקוראים לו להיחלץ לתפקידו העיקרי: לפעול לטיוור שמו של שפינוזה, להסיר מעליו את החרם שהוכרז עליו ב'1656.

מעו יצא מתוק

בירושלים נאלצה הנהלת תערוכת כיבוש השממה לכסות בנייר שקוף את אחת ה' מפות, שהתדלדלה מיום ליום כתוצאה מכך שהקהל אכל את בתי-החרושת, העשויים מממתקים, שהיו דבוקים אליה.

הכטחה והגשמה

בתל-אביב נעצר על-ידי המשטרה רוכל שהבטיח לאחד העובדים ושיים נזקות מ' מכנסיו כתם, כדוגמה לטיב סחורתו, עשה בהם, במקום זאת, חור גדול.

צייר-מתאבד בנימין דבנר במאוחר, נסיון טראגי

הארץ

הייתי שומר ראשו של סטאלין. מח' הספר רק 2600 ל"י (מודעה בלאשה) שלום קוממוניקי, תל-אביב מה, פחות מדירה? בסכם ישותקו: ותיקי ההסתדרות, וע' די הפועלים ופקידים ומוזמנים (מודעה בדבר).

חנה אלטמן, תל-אביב תקוות שוא! לאחר בירור בממשלה נודע לנו כי אין יסוד לדיעות שהופצו על יבוא תותחים מחוץ-לארץ (מודעה בדבר).

חנה אלטמן, תל-אביב אבל מה בדבר ייצוא מטוסים-170? 21.30 — מוסיקה קברית: רביעיה ב' לה' מינור (במחנות). מדרכי דן, צה"ל Dance macabre סוסקאניני בן ז' (חרות). א. א. תל-אביב

ילד פלא, מה?

יכלו עדיין לאסור עליהם לאהוב איש את רעותו כאחת נפשם.

רפואה

חור בשיניים

ארבעים צעירים ישראליים למדו את רפ' את-השיניים באוניברסיטאות אירופיות ואמ' ריקאיות.אף אחד מהם לא חזר לארץ אחרי גמר לימודיו. כמו רובם המכריע של תלי מידי שאר ענפי הרפואה, השתקעו בחוץ-לארץ, העדיפו את שיני הוהב הנזרות על סתימת החורים בשיני בני ארצם.

השבוע החליטו השלטונות לסתום את החור ברפואת השיניים. הריפוי: להקים בית-ספר לרופאי שיניים בישראל. לחדול מהקצבת דביונים להגדלת עתודת רופאי-השיניים בארצות הכל.

דרכי אדם

המוקיון העצוב

על דלת נמוכה, בקצהו של מסדרון ארוך בבית ירושלמי עתיק היו תלויות, בעזרת סיכה, כמה כרטיסי ברכה לשנה החדשה. ירושלמי, קיבל את פני השנה החדשה הם אחרו לבוא: בנימין לבנר (27), צייר בכליעת בקבוק רעל.

לא היה סטודנט או צייר בירושלים אשר לא הכיר את בני, ולא בילה אתו שעות נעימות על כוס קפה בניצן ההומה. אך רק מעטים הכירו את הגשמה האומללה ששכ' נה מאחרי הפנים החייכניות של הבחור, שהיה מפורסם כאיש חברה וכמספר-הלצות.

שדות-מוקשים. בני עלה לארץ בגיל 13, עם עליית-הנוער מצ'כוסלובקיה. ב'1943 נכנס לבית-הספר לאמנות בצלאה, הוכיח את יכולתו בעבודת מתכת. הוא לא היה מאותם הגאונים, שברק יצירתם מקנה להם מן הרגע הראשון כבוד ותהילה. את עבדו דתו עשה לאט, אך בביטחון, חיפש תמיד דרכים חדשות ושיטות חדשות. נפשו הסיר

צייר-מתאבד בנימין דבנר במאוחר, נסיון טראגי

ערת לא מצאה סיפוק בעבודת המתכת, בה הצטיין, חיפשה את ביטוייה בציור ובפיסול, אליהם עבר אחר כך לחלוטין. הפסל זאב ב'רצבי היה מורו האחרון וחברו הקרוב. זמן לא רב אחרי שסיים את חוק לימודיו פרצה מלחמת השיחור' בני ביקש להתגייס, אך נידחה בגלל מצב בריאותו הרעוע. למ' רות זאת השתתף כמתנדב בהגנת ירושלים משך כל המלחמה. מי שהיה מפקדו, ואחר ידיו הקרוב ביותר, זוכר אותו כחייל ללא חת, אשר התנדב לאחר התפקידים המסוכנים והפחות-קוסמים: סימון שדות מוקשים.

חיוך בעיניים ירוקות. עם תום המל' חמה לא הצליח בני למצוא עבודה קבועה, נדד ממקום עבודה לשני, משך חודשים רבים סבל מחסור, התפרנס מ'10 ל"י לחודש.

אך כל אלה לא הפכוהו לשיפוס קודר, אפוף דאגות. הוא לקח חלק פעיל בכל המ' אורעות החברתיים של הנוער הירושלמי: תערוכות בצלאה, נשפי המסכות, חגיגות הקונסרבטוריון, ימי הסטודנט באוניברסיטה, קומיזים או טיולי אופניים בכל רחבי הי